

Verksamhetsberättelse år 2017 för Vattenrådet Fyris Östra Källor

Denna verksamhetsberättelse tar sin början redan 2016 då grunderna för fortsatt arbete inleddes och ledde fram till bildandet av dagens Vattenråd. Ett relativt välbesökt offentligt möte hölls i december 2016. Efter detta tog arbetet fart med delvis nya krafter som adjungerades till det gamla Vattenrådet.

Efter beslut vid årsmötena år 2017 i Miljöföreningen Fyris Östra källor och Österbybruk Dannemora Vattenråd beslöt föreningarna att gå samman och bilda Vattenrådet Fyris Östra källor. Föreningarna beslutade också om att överföra inestående kassamedel till den nybildade föreningen.

Vid ett konstituerande möte den 31 maj 2017 fattades beslut om stadgar och val av styrelse.

Styrelse

Freddie Eriksson, ordförande
Leif Bertelson, kassör
Christer Wahlgren, ledamot
Tommy Blom, ledamot
Johan de Faire, ledamot
Svante Svensson, ledamot
Mats Björk, suppleant
Madélèinë Alpsjö, suppleant

Valberedning

Kurt Nordlander
Christer Bohlin

Revisorer

Göran Mårtensson
Per Gustaf Jernberg

Redan under hösten 2016 inleddes alltså ett omfattande projektarbete och till arbetsutskottet i dåvarande Österbybruk-Dannemora Vattenråd adjungerades Svante Svensson och Johan de Faire.

Projektgruppens arbete har inriktats på att påverka flödena i systemet och att verka för att Dannemorasjön, som hotad biotop, ska bibehålla ett rimligt vattenstånd under året.

Den ansökan som projektgruppen ingav till Länsstyrelsen under hösten 2016 om bidrag med s.k. LOVA-medel avslogs i februari 2017 då vårt projekt, med åtgärder i Dannemorasjön, inte ansågs uppfylla kraven på att minska utsläpp av kväve och fosfor till Östersjön.

Ansökan innefattade också ansökan om medel för att påbörja arbetet med en vattendom för Dannemorasjön.

Det har dock visat sig, efter våra konsultationer hos en expert på vattendomar att det troligen inte krävs en vattendom för att minska avrinningen.

Fördämningen som sprängdes år 1952

Under vårt arbete har det kommit säkra uppgifter om att ett naturligt dämme nedströms Vattholmaån olovligen sprängdes bort för 65 år sedan! Den markägare som troligen var trött

på att marken översvämmades tog alltså ett eget initiativ. Under februari 2017 har diskussioner skett med en f.d. vattendomare som kunde berätta att det finns möjligheter att återställa dämnet utan vattendom.

Brottet är sedan länge preskriberat men Länsstyrelsen kan alltså bestämma om att dämnet återställs. Under hösten 2017 tillställde Vattenrådet Länsstyrelsen en skrivelse som tog fasta på att pröva huruvida det ingår i Länsstyrelsens tillsynsuppdrag att med råd och dåd verka för att Dannemorasjön regleras så att skillnaderna i vattennivå mellan vinter och sommar reduceras. Under hösten hade därför delar av Vattenrådets styrelse överläggningar med Länsstyrelsen på detta tema. Något besked om Länsstyrelsens ansvar i detta sammanhang har ännu inte kommit.

Vattenrådets styrelse har utarbetat en projektansökan om s.k. LONA-medel (Lokal Naturvård) vilken varit föremål för diskussioner med Fyrisåns Vattenförbund och Östhammars kommun.

LÅGA GRUNDVATTENNIVÅER

Efter en mycket torr sommar 2017 har grundvattennivåerna över lag i nästan hela riket varit historiskt låga. Sveriges Geologisk Undersökning (SGU) har gett uppmärksamhet åt detta och bland annat påtalat att grundvattnet är beroende av förekomst av ytvatten. Stora ytvattenarealer och våtmarker har genom modernt skogsbruk och utdikning försvunnit eller minskat i omfattning. Regeringen har anslagit 200 Mkr för Länsstyrelsernas arbete med frågan. Uppmärksamheten på grundvattenfrågan ligger alltså väl i linje med Vattenrådets ambitioner. Fyrisåns Vattenförbund är intresserat av att återskapa våtmarker/vattenspeglar i de försvunna sjöarna Knivstasjön och Stocksjön. Regleringen av vattenståndet i Dannemorasjön kan mycket väl harmoniera med sådana planer.

REGLERING AV VATTENSYSTEMET I ÖSTERBYBRUK/DANNEMORA

Vid sidan av regleringen av Dannemorasjön är en förbättrad reglering i systemet som omfattar fem naturliga sjöar, nio dammar, diken och tre större åar minst lika viktig.

Vattenrådet anser att vattensystemet utgör omistliga kulturhistoriska naturvärden.

Under inledningen av år 2017 kunde vi genom samarbete med Östhammars kommun och Bergvik skog få till stånd ett flöde i systemet som fyllde på Dannemorasjön. Sedan kom den mycket torra sommaren.

Under hösten 2017 påbörjades diskussioner med Bergvik Skog om att Vattenrådet skulle ta över regleringen av Harvikadammen till Dalån och de mindre flödena till Karmdammen och till f.d. fiskodlingen. I december 2017 träffades så ett avtal mellan Vattenrådet och Bergvik skog om detta varvid Vattenrådet mot viss ersättning sedan årsskiftet 2017/2018 haft tillsyn över och reglerat flödet.

Genom tappningen från Slagsmyren fylls Harvikadammen på och via Dalån strömmar syrerikt vatten till Dannemorasjön.

SAMARBETE - SAMVERKAN

Projektet har haft överläggningar med Östhammars kommun, Fyrisåns Vattenförbund, Länsstyrelsen i Uppsala län, Bergvik Skog och Dannemora koncern AB.

STYRELSEMÖTEN

Vattenrådets styrelse har haft 4 protokollförda möte under året. Därutöver har informella kontakter förevarit mellan styrelseledamöterna i olika konstellationer.

PRAKTISKT ARBETE

Vattenrådets styrelsemedlemmar har under senare delen av året haft tillsyn över och reglerat dämninganordningarna i Harvikadammens utflöde till Dalån, till Karmdammen och f.d.

fiskodlingen. Den s.k. betongmunken och Östra slutan renoverades av Vattenrådet under hösten.

Den gamla vassklipparen, som legat strandad de senaste två åren gick flott efter höstens ymniga nederbörd och kunde läggas upp på land.

Det nya hydrauliska klippaggregatet har provmonterats på en plasteka vilket fallit väl ut.

Det kommer att kunna användas för klippning framöver.

För förvaring av aggregat, verktyg och slyröjningsutrustning kommer Vattenrådet att sätta upp en container vid Lilla Ralby. Styrelsen har beslutat sälja ”skogskojan” på hjul vilket delvis finansierar inköpet av container.

För styrelsen i Vattenrådet Fyris Östra Källor

Freddie Eriksson

Några ord från Ordföranden

Ända sedan jag flyttade till Österbybruk från Stockholm för 11 år sedan har jag engagerat mig i natur-miljö och vattenfrågor. Redan 2008 blev jag ordförande i den då nybildade föreningen Miljöföreningen Fyris Östra Källor som hade sitt ursprung i Miljöprojektet Fyris Östra Källor, en sektion av dåvarande Biologiska föreningen.

År 2009 valdes jag till ordförande i Österbybruk-Dannemora Vattenråd. Efter sammanslagningen av föreningarna valdes jag till ordförande för det nybildade Vattenrådet.

Jag är tacksam för det förtroendet jag fått.

När jag ser tillbaka har det varit mycket uppförsbacke för de goda krafterna, som vill bevara och utveckla vattensystemet. Vi är många som arbetat för att allmänhet och turister ska kunna ta del av skönhetsupplevelsorna av vattenspeglar och strömmande vatten, av fågelliv och av en levande biotop med en mångfald av vattenlevande organismer.

Den senaste tidens envisa och hårda arbete mot målen ger mig tillförsikt om att vi tillsammans gradvis ska uppnå målen.

Freddie Eriksson